

תצפית

(כל הזכויות שמורות)

● **האמריקאים ישתדלו לצמצם עד כמה שאפשר את חשיבות הפגישה בין קנדי לברזילאי.** לצורך זה, תיערך הפגישה בניו-יורק, דבר שימנע את הצורך להכניס את ברזילאי לבית הלבן, וייעור את הרושם כאילו באה הפגישה כימעט במיקרה. הקומוניקאט בתום הפגישה יהיה סתמי, האמריקאים, שלא רצו בפגישה כלל, נאלצו להסכים לה רק כתוצאה מלחץ יהודי, חוששים כי תזיק ליחסיהם עם הערבים.

● **כבר עתה מסתמנים הקווים הכלליים של השינוי, אשר יחול במדיניות המרחבית של צרפת, אחרי פתרון בעיית אלג'יריה.** לפי כל הסימנים, יחדש הנרצח דה גול את התביעה כי המחנה המערבי יפעל במשותף בכל הנוגע למדינות ערב, ובעיקר בביצוע תכניות הסיוע הטכני והצבאי. מכיון שהנשיא קנדי הכיר בזכות רעים לקיים מדיניות ניטרלית, יעשה המערב נסיון מוגבר לתקן את היחסים עם הערבים. לישראל יסבירו הצרפתים, כי התקרבותם אל הערבים אינה אלא חלק של המדיניות המערבית הכללית.

● **החשש מפני תעמולה במחנות במערכת הבחירות עשוי למצוא את ביטויו בכנסת.** כמה מפלגות — קואליציוניות ואופוזיציוניות כאחת — מעיינות באפשרות להגיש הצעת חוק, לפיה יהיה אסור לקצינים בכירים של צה"ל, כולל הרמטכ"ל, לשאת נאומים פומביים עד לאחר הבחירות, אלא אם קיבלו תחילה אישור מטעם ועדת חוץ ובסחון של הכנסת.

● **תשמע בקרוב על אפשרות שפנחס לבון ככל זאת יתנער ממהדלו, כעניין הבחירות לכנסת.** הגורם לכך, לפי השמועות: הזעזוע הקשה שעבר עליו, עם הדחתו המחפירה של איש-חסותו נחום יהלום מן ההסתדרות.

בגלל בחירת סידור, שנעשתה שנים רבות בטרם נולדתי. נושאים אחרים: העגבניות של משה דיין (עמוס ברנר), הפסיכולוגיה של ישראל בר (גרא), הקאמארוזים של משפט אייכמן (אורי אבנרי), ההדבל בין בטחון ובטחוניזם (בנימין עומרי), מעיין הבתולין של אינגמר ברגמן (בועז עברון). הבטיח השבוע אחד העורכים: "העתון יהיה פתוח לכל מי שיש לו מה לומר. נשתדל להפכו לבמה אשר לכל בעל-דיעה בארץ יהיה זה כבוד להופיע עליה."

יחסים מרחביים

מיהו גנאסיה?

שמו של צעיר יהודי מאלג'יריה העסיק בשבועיים האחרונים את קוראי העתונים הישראליים. האיש: ז'אן גנאסיה, שנאמר עליו כי היה איש לח"י (או אולי אצ"ל) במלחמת השחרור העברית, והפך בשנים האחרונות לאחד ממפקדי האירגון הטרוריסטי הצרפתי באלג'יריה.

מיהו גנאסיה זה? האומנם היה לוחם מחתרת בארץ-ישראל? האם היה בארץ בכלל? גם מפקדי לח"י וגם מפקדי אצ"ל הודיעו כי לא שמעו עליו ולא הכירוהו מימיהם. נתן ילין-מור העלה את השערה, כי יתכן שגנאסיה לחם במיסגרת חטיבה 8 של יצחק שדה, בה לחמו גם אנשי לח"י המחוייבים.

הטיל אף הוא אור חיובי על גרמנים. ספר ד"ר הינקו זאלץ, רופא מיוגוסלאביה: הנאצים ציוו שכל יהודי יא את הטלויזיה. הצהוב-הירוקה זו כללה גם את התמונות בעגלות-הירוקה. אולם באחד הימים, כאשר קצינים יהודים של הצבא הגרמני התהלכו ברחוב, נגראד וראו ילדים הנושאים את הטלויזיה, עורר המחנה הבלתי-אנושי אה וזעם. הם קרעו את הטלויזיה מעל בגדי הילדים. גרמני אחר אמר לזאלץ: "אז מה אם אתה יהודי, האם אתה לא בן-אדם?"

דוגמת אלה היו מעטות, מעטות מדי. מוצע יותר היה תיאור אחר של זאלץ. יהודי בלגראד כונסו בכיכר גדולה וסודרו שם בשורות, על פי המיקצוועות. נאמר להם כי נצרי יהודי השתתף במעשה-החבלה. כל שם חמישי הוצא מן השורה. זאלץ, אדם כביל, ידע מן הספרות מה פירושו של המעשה. בימים עברו נהגו הגרמנים לבחור בדרך מיקרית זו אנשים להוצאה להורג, כשהיה צורך להעניש יחידה גדולה. זאלץ היה חמישי. הוא יצא מן השורה, חיכה לגורלו. בינתיים פרצו כמה יהודים בועקות, צעקו כי יש להם אשה וילדים איש הס.ס. התחטט, החזיר את המוצאים אל השורות, סידר רק את הרווקים בשורה חדשה, החל בספירה חדשה. זאלץ היה רווק — ושוב היה חמישי.

ברגע האחרון התייצב לפני הקצין, הוכיח כי הוא קצין שובי-מלחמה, וכי על כן תהווה הירגו הפרה של אמת גיבנה. הטענה עשתה רושם על הגרמני הפורמאליסטי. זאלץ הוחזר לשורה. תחתיו נבחר אדם אחר להוצאה-להורג. הוסיף זאלץ, בלשון לאקונית: "איני יודע מי זה היה."

עתונות

אתגר חדש

הרושם הראשון היה מפתיע. לקוראים יש ראו את העתון התלוי בקיוסקים היה נדמה, לרגע קט, שלפניהם השבועון הצרפתי לי-אקספרס. רק או שמו לב כי האותיות הן עבריות, וכן גם הכותרת — "אתגר". לעיניהם היה הגליון הראשון של דרשבווען, שפורסמו מקחים כי היה יחיד-במינו בארץ. הדמיון לשבועון לי-אקספרס לא היה מיקרי. חיקינו את מתכונת השבועון הצרפתי בכונה תחילה, הורה נתן ילין-מור, העורך. ראשית כל, מפני שזו מתכונת טובה לכתב-עת אינטלקטואלי, הפונה אל הרובד המשכיל של הציבור. שנית, מפני שאנו מקווים להגיע לרמה הגבוהה של לי-אקספרס. ושלישית, מפני שגם מבחינה פוליטית אנו קרובים ביותר ללי-אקספרס.

הדרישה הראשונה של הגליון הראשון של הדרשבווען הופיע בדיוק שנה אחרי הופעתו של אתגר, לראשונה, כדור-החץ. בשנה זו רכש לעצמו חוג קוראים נאמן מצומצם, שהקף כמה מאנשי-המפתח במנגנונים הי-כלכליים והבטחוניים של המדינה.

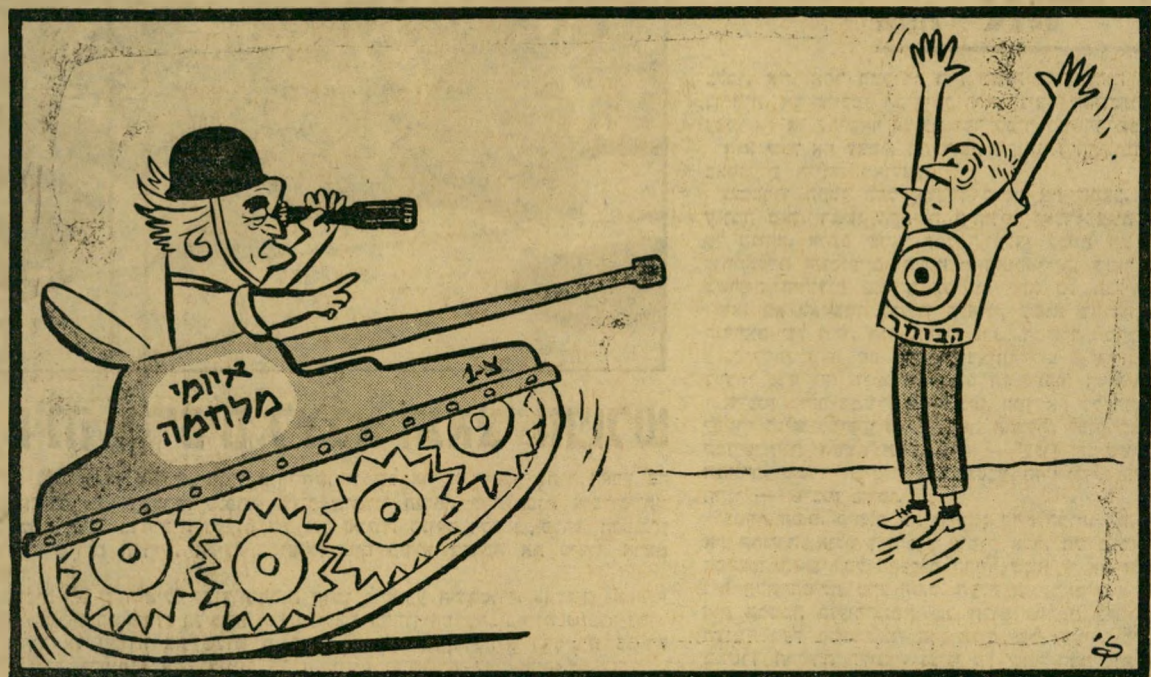
אולם המתכונת של דריחון של אתגר, פשר במאומה עם הצורך להקל על הקורא, צימצמה יתר-על-המידה את חוג הקוראים האפשריים. מכאן ההתלטה להפוך את אתגר לדרשבווען, העורך בצורה נוחה יותר, בתוך ספת תמורת ועריכה גרפית משוכללת. אולם, הבטיחו העורכים, "גם להבא לא נתפטר ביחס לתוכן."

ואכן, התוכן הוא שכלתני למדי, מן הסוג הקרוי באנגלית "בעל מצח גבוה". בין השאר:

● שער פוטומונטאז'ה, המרכיבה את פני משה קול ויוסף ספיר לראש אחד שכונה מידה, על-ידי קורא מפ"מי, בשם הדרשבווען הליבראלי. הכותרת, מספר ווס: "הילכו שניים יחדו בלתי אם נועדו? יפול ציפור על פח הארץ ומוקש אין לה?"

● כתבה של יששכר שלם על הליבראלי (מהפכני האופליים): "צללי פרוגרסיבי אתם רואים כאנשים..."

● כתבה עובדתית מפורטת על זועות סובסידיוניות להקל על נתן ילין-מור, במימון חשאי ליוסף גלומר, בליטא (ולאחר מכן מראשי לנה), להקים מחתרת ציונית רב-הפלישה הגרמנית לברית-המוזן, ואין אני מוכן לסבול

עליהום..!

● **לא מן הנמנע, כי תקופת כהונתה של הכנסת החמישית תוארך בשנה אחת, יומשיך חמש שנים במקום ארבע.** ההצעה תועלה בפי אנשי מפא"י, הבטוחים כי גם בכנסת הבאה ישרא השלטון בידיהם. בתקופה מוארכת זו, ינסו לבסס את שלטונם, יעבירו את כל החוקים והשינויים הדרושים לביצור מוחלט של עמדותיהם.

● **צפה לשינויים מרחיקי-לכת בשיטות התעמולה של המפלגה הליבראלית ושל מפא"י,** לאחר כישלון מוחץ של צעדי ההסברה בהם נקטו שתי המפלגות עד כה. בחוסר-דמיון אופייני, החלו הגופים בינונם אסיפות-עם רבות לעשרות, הכריחו את מיטב עסקניהם לנאום בפני אולמות ריקים למחצה. לכן יעברו המפלגות עתה לשיטת ביקור-הבית והחוגים המתכנסים בדירות פרטיות — שיטה זולה ויעילה יותר.

● **גם מפא"י תסבול השנה מרוחק כספי, בעת ניהול מערי כתיבה-חירות שלה.** לנוכח הצורך הדוחק למציאת מקורות-חדשים, תפנה מפלגת השלטון אל ההסתדרות כאל מושיע אפשרי, תנסה לקבל מן הגוף המיקצועי הלוואה גדולה, שתכוסה על-ידי התחייבויות אישיות וציבוריות של חברי ההסתדרות. במיקרה ותצלח התוכנית, תהיה השתתפותה של ההסתדרות בהוצאות מפא"י, בין השאר, בריבית של הלוואות חברים, אותה לא תשלם מפא"י למסגרת המיקצועית הנתונה למרותה. על אף התנגדות מפלגות

● **משפט אייכמן יעמוד שוב במרכז ההתעניינות העולמית** כאשר ימסור הנאשם עצמו את עדותו. המספר הגדול של העיתונאים שכיסה את הפתיחה, ועוז את הארץ משרפה המתח כעבור כמה ימים, יחזור לקראת שלב זה לאחר מכן ירד המתח שוב, ישרא במצב זה עד לסיום סופי של התליכי השפיטה והדיון על העונש, שלא יגיע אלא לקראת סוף השנה הבאה.

● שינוי היחס של בריה"מ למשפט, שהחל אחרי הזכרת השם גולבקה במשפט, עשוי להביא גם להספקת מיסמכים סובייטיים לתביעה הישראלית. אחד המיכשולים: הארכיונים הסובייטיים על פרשת השואה אינם מסודרים עדיין וקשה למצוא את המימכים הנידונים, אולם ברית-המועצות אינה מעוניינת בפירסום פרט זה.

אך מפקדי אותה חטיבה הודיעו מיד אף הם, כי לא הכירו את האיש, וכי לא נמנה על יחידת המח"ל הצרפתית-אלג'ירית שנכללה בחטיבה.

מיהו בכל זאת גנאסיה? חקירה מדוקדקת הצליחה להעלות כמה פרטים מעניינים.

נפצע בקסטל. ז'אן גנאסיה אכן הגיע לישראל. הוא בא במיסגרת המח"ל, בתחילת מלחמת הש"ח, נשלח לאחד מגדודי הפלמ"ח באזור ירושלים. הוא השתתף על אטרון, נפצע בו בצורה שכונתה בפי אחד ממכריו כ"צורה טיפסית, האופיינית לאיש". סיפר אותו מכר: "גנאסיה הוא פזיז וקל-דעת והיה תמיד יודע כשנא-ערבים מושבעי". אחרי שהחלים מפצעיו, חזר לאלג'יר, בה נשארה כל משפחתו. נסיונו הקרבי בישראל, בצירוף שינאתו לערבים, סיבכו אותו בכמה הרפתקות, עד שהוא נאלץ לעזוב את העיר ולעבור לגבול מידבר אל-צ'חרה, שם הועסק כמורה. עם גבור המלחמה האלג'ירית, כאשר הותר הרסן לקיצונים הצרפתיים, חזר העני רה, מצא את דרכו לאירגון פאשיסטי.

מדוע נאמר כי היה איש אצ"ל? ההסבר פשוט: משפחת גנאסיה היא ממוצא תוניסי, שעברה לאלג'יריה. כאשר הוקמה התנועה הרביזיוניסטית באלג'יריה, אחרי מלחמת ה"עולם השנייה, היו בני-המשפחה עסקנים פעילים בתנועה זו. ז'אן התנהג כאילו עסקנות זו הפכה אותו אוטומאטית ללוחם של האצ"ל.

פעולת-איבה. הידיעה הראשונה על ישראלים הלוחמים בצד הפאשיסטים הצרפתיים באלג'יריה פורסמה לפני כחודשיים, בי ביטאון האנטי-שמי ריבארו. כוונתה היתה (המשך בעמוד 14)